

Het grote misverstand over assertiviteit in hondentraining

Hondentraining in de media

Waarom dit artikel? Onlangs zag ik op televisie een documentaire waarbij een hond met een flinke dosis intimidatie werd getraind. In een fragment wil een hond een brokje van de grond pakken. De trainer neemt direct een dreigende houding aan. Deze zet een stap richting de hond, buigt voorover, houdt een hand in de lucht bij wijze van waarschuwing en vervolgens wordt er met harde stem naar de hond geschreeuwd: "Hé! Pas op, hè!!" Het werkt, want de hond deinst terug met de oren in de nek en laat het brokje liggen.

Op televisie zie je vaker dergelijke taferelen in het kader van hondentraining of gedragstherapie. Bij deze vorm van trainen gaat men ervan uit dat honden er altijd mee bezig zijn om ons uit te testen en om te zien wie er de baas is. Om te voorkomen dat de hond de leiding neemt, zul je assertief moeten zijn. Je mag vooral niet over je heen laten lopen. Je moet overwicht tonen door de hond krachtig aan te pakken. Tot het arsenaal behoren o.a. stem verheffen, rukken aan de lijn, tik op de neus, nee, foei, duwen, trekken en vergeet vooral het indringende oogcontact niet. Assertiviteit gaat blijkbaar gepaard met veel kabaal en onderdrukking. En als je assertief bent, dan ben je automatisch de leider. Toch?

Maar wat gebeurt hier nu werkelijk? En wat heeft dit voor effect op de hond?

Misverstanden over assertiviteit

In de psychologie zit assertief gedrag tussen sub-assertief gedrag en agressief gedrag in (Robert E. Alberti, 1971). Het betreft de manier waarop je met een ander omgaat. Sub-assertief betekent dat je geen rekening houdt met je eigen belangen, maar wel met die van de ander. Je laat je als het ware ondersneeuwen.

Assertief houdt in dat je rekening houdt met je eigen belangen en óók met die van de ander.

Agressief betekent dat je je eigen belangen voorop stelt en geen rekening houdt met de ander.

	Sub-assertief	Assertief	Agressief
Rekening houdend met je eigen belangen	✗	✓	✓
Rekening houdend met de belangen van de ander	✓	✓	✗

In de media zien we regelmatig hondentrainers die spreken over assertiviteit. Je moet assertief zijn, want anders neemt de hond een loopje met je...

Ten eerste: de hond neemt geen loopje met je. Honden zijn niet iedere dag bezig om jouw gezag te ondermijnen. Honden houden juist van samenwerking en willen niets liever dan samen met jou iets ondernemen. Honden zijn sociale dieren. Ze hebben er geen baat bij als er conflicten ontstaan binnen de 'roedel'. Wat ze wel graag willen is duidelijkheid.

Ten tweede: als je naar de definities vanuit de psychologie kijkt, dan handelen deze trainers eerder vanuit agressie en niet vanuit assertiviteit. Het is namelijk niet in het belang van de hond om hem te bedreigen of te intimideren. Bij een dergelijke vorm van training wordt niet gekeken naar de belangen van de hond, maar alleen naar de eigen belangen.

Ten derde: wanneer een hond zelf agressie inzet, dan doet hij dat inderdaad om zijn eigen belangen te verdedigen. Denk hierbij aan het belang van veiligheid en zelfbehoud. De hond kan zich bedreigd voelen, kan angstig zijn of pijn hebben. De hond is in een situatie terecht gekomen die hij uitermate eng vindt. Hij weet op dat moment geen andere uitweg. Deze hond heeft hulp nodig van iemand die zijn belangen zal behartigen, niet van iemand die óók agressie zal inzetten. Het is inmiddels wel bekend dat agressie een voedingsbodem is voor nog meer agressie.

Gedrag veranderen van je hond met negatieve bekrachtiging

Gedrag kun je op verschillende manieren beïnvloeden. We hebben op onze website www.doggo.nl al vaker aandacht besteed aan belonen en bestraffen van gedrag en wat daar de gevolgen van zijn. Volgens Skinner kun je gedrag op 4 manieren beïnvloeden volgens de wetten van operante conditionering. Wat hierboven beschreven staat valt onder 'negatieve bekrachtiging'. Je neemt dan een onaangename prikkel weg (bijvoorbeeld intimidatie of pijn) om zo het gewenste gedrag te stimuleren.

Een voorbeeld wat ik onlangs nog op straat zag: een man trekt de lijn van de hond naar boven. De hond draagt een halsband en het omhoog trekken van de lijn is duidelijk onprettig voor de hond, hij kan nog maar net met zijn voorpoten de grond raken. Deze hond weet inmiddels dat hij nu moet gaan zitten. Zodra de hond zit, wordt de spanning op de lijn los gelaten en ervaart de hond geen ongemak meer. Zo werkt intimidatie ook. Je hoeft soms maar met een boze blik te kijken en dat is dan al voldoende om een hond te laten gehoorzamen. De hond past zijn gedrag aan, en de boze blik (dreiging) verdwijnt. De hond is opgelucht.

Als een hond eenmaal door heeft welk gewenst gedrag ervoor zorgt dat de onaangename prikkel verdwijnt, zal hij dat gedrag steeds vaker gaan vertonen.

Trainen met intimidatie

Trainers gebruiken bewust én onbewust intimidatie om iets bij een hond voor elkaar te krijgen. Honden houden niet van conflicten. Ze willen voorkomen dat je boos wordt en natuurlijk willen ze ook voorkomen dat er een pijnprikkel of een flinke ruk aan de lijn wordt gegeven. De hond zal in de toekomst een conflict proberen te vermijden en zijn gedrag aanpassen. De hond zal zich voortaan 'gedragen'. De emotionele staat van de hond is echter negatief, het gaat gepaard met stress. Hij gedraagt zich nu zoals gevraagd, omdat hij de vervelende prikkel wil vermijden of voorkomen.

Trainen met beloning

Echter je kunt hetzelfde resultaat bereiken door het gewenste gedrag te belonen. De emotionele staat van de hond is en blijft dan positief. Hij krijgt een goed gevoel over zichzelf én over jou! Bovendien maakt de hond nu ook dopamine aan, wat ook een fijn gevoel geeft en hem stimuleert om het nog beter te doen! Trainen is op deze manier leuk, de hond wil meer!

Welzijn van je hond voorop

Onderzoek heeft aangetoond dat honden die getraind worden met behulp van dwang (negatieve bekrachtiging) minder contact proberen te maken met hun eigenaar en ze laten ook meer stresssignalen zien in vergelijking met honden die worden getraind met beloningen (positieve bekrachtiging).

Intimidatie werkt, laat daar geen discussie over zijn. Het werkt alleen niet op een prettige manier voor de hond en het heeft duidelijk ook een negatieve invloed op de relatie tussen hond en eigenaar.

Bron:

Dit artikel is geschreven door Debby van Dongen, eigenaar van Doggo.nl.